

MAGANDANG HAPON

TEACHER IVY GRACE A.
ABAÑO

MGA LAYUNIN

- Matukoy ang mga kahulugan at kabuluhan ng mga konseptong pangwika;
- Maiugnay ang mga konseptong pangwika sa sariling kaalaman, pananaw at mga karanasan.

Stand Up and Be Counted

Kung Filipino ang una mong wika.

Kung Ingles ang una mong wika.

Bisaya ang una mong wika

Nakapagsasalita ka at nakakaunawa ka ng
iisang wika lamang

Nakapagsasalita ka at nakakaunawa ka ng

~~dalawang wika~~
Nakapagsasalita ka at nakakaunawa ka ng tatlo
o higit pang wika

**UNANG WIKA,
PANGALAWANG
WIKA; AT
PANGATLONG WIKA**

UNANG WIKA

Ito ay ang tawag sa kinagisnang wika mula pagsilang at unang itinuturo sa isang tao. Karaniwan tinatawag itong katutubong wika, mother tongue or arterial na wika o L1.

PANGALAWANG WIKA

Ito ay ang wikang natutunan niya mula sa mga telebisyon o ibang tao tulad ng kanyang kaibigan, guro, kaklase at iba pa.

Tinatawag din itong L2.

PANGATLONG WIKA

Ito ay ang mga wika na natutunan
dulot ng iba't ibang teknolohiya
na na siyang naglantad sa atin ng
iba't ibang palabas galing sa
ibang bansa at minsan ay
ginagamit na sa
pakikipagtalastasan.

Ano-anong bansa ang may iisang wika lamang na ginagamit sa lahat ng mahahalagang aspekto ng buhay tulad ng sa edukasyon, komersiyo, pamahalaan at sa pang-araw-araw na buhay?

Bakit hindi maaaring umiral sa ating bansa ang pagkakaroon ng iisang wika ?

**MONOLINGGUALISM;
MO,
BILINGGUALISM;
AT
MULTILINGUALISM
MO**

MONOLINGGUALIS MO

Ito ay ang tawag sa pagpapatupad ng iisang wika sa isang bansa tulad ng isinasagawa sa bansang England, Pransya, South Korea, Hapon at iba pa kung saan iisang wika ang ginagamit na wikang panturo sa lahat ng larangan o

BILINGGUWALISMO

Ang paggamit ng dalawang wika nanag magkasalitaan ay matatawag na **bilingguwalismo**. At ang isang tao gagamit nito ay **bilingguwal**.

MUTILINGGUWALIS MO

Ang Pilipinas ay isang bansang multilingguwal. Mayroong tayong mahigit 150 na wika at wikain kaya bihirang may Pilipinong Monoligguwal.

MUTILINGGUWALIS MO

Sa kabila nito, sa loob ng mahabang panahon, ang Wikang Filipino at Ingles ang ginagamit na wikang panturo sa mga paaralan.

MUTILINGGUALIS MO

Kaya, sa pagpapatupad ng DEPED ng K to 12 Curriculum, kasabay nito ang pagdadag ng MTB-MLE sa kindergarten hanggang Grade 3.

MUTILINGUWALIS MO

Sa unang taon ng pagpapatupad ng MTB-MLE unang nagtalaga ang DepEd ng walong pangunahing wika at apat na wikain sa bansa upang gamiting wikang panturo at ituro din bilang hiwalay na asignatura. Sa paglipas ng panahon ay nadagdagan ito ng pitong wikain kaya't labinsiyam ang wikang ginamit sa MTB-MLE.

**HOMOGENEOUS AT
HETEROGENEOUS NA
WIKI**

HOMOGENOUS

Ang salitang homogenous ay nanggaling sa salitang Griyego na "homo" na ang ibig sabihin ay pareho at salitang "genos" na ang ibig sabihin ay uri o yari. Ang homogenous na wika ay ang pagkakatatulad ng mga salita. Bagaman magkakatatulad, nag-iiba ang kahulugan dahil sa pagbigkas at intonasyon. Ang wika ay midyum ng pakikipagtalastasan.

HETEROGENEOUS

Ang heterogeneous na kalikasan ng wika ay tumutukoy sa pagkakaiba-iba ng wikang ginagamit ng mga pangkat ng tao dahil sa pagkakaiba nila ng edad, kasarian, tirahan, gawain, at iba pang salik.

Ang iba't ibang salik na ito ay nagreresulta sa pagkakaroon ng iba't ibang barayti ng wika

BARAYTI NG WIKA

BAKIT NGA BA NAGKAKAROON NG IBA'T IBANG BARAYTI NG WIKA?

Ayon kay **Moran**

1. heograpikong lokasyon

na kung saan ang pangkat ng mga tao na nagsasalita ay napaghihiwalay ng mga pulo, kabundukan, at tubigan

2. language boundary

na dulot ng migrasyon o paglilipat ng komunidad.

MGA BARAYTI NG WIKA

1. DAYALEK

2. IDYOLEK

3. SOSYOLEK

4. ETNOLEK

5. REGISTER

6. PIDGIN

7. CREOLE

BARAYTI NG WIKSA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
A. Dayalekto (dayalekto)	<p>➤ Ito ay ang mga salitang gamit ng mga tao ayon sa particular na rehiyon o lalawigan na kanilang kinabibilangan.</p>	<p>Tagalog-Maynila “Aalis na ako.”</p> <p>Tagalog-Batangas “Payao na ako.”</p> <p>Tagalog- Maynila “Bakit ba maraming tao?”</p> <p>Tagalog-Batangas “Bakit baga maraming tao?”</p>

BARAYTI NG WIKSA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
B. Idyolek	➤ Ito ay ang pagkakaiba ng istilo ng bawat indibidwal sa pamamahayag o pananalita na naiiba sa bawat isa.	<p><i>“Magandang gabi Bayan”</i> ni Noli de Castro</p> <p><i>“Hindi ka naming tatantanan”</i> ni Mike Enriquez</p> <p><i>“Hoy gising!”</i> ni Ted Failon</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
C. Sosyolek	<p>➤ Ito ay uri ng wika na ginagamit ng isang particular na grupo. Ang mga salitang ito ay may kinalaman sa katayuang sosyo-ekonomiko at kasarian ng indibidwal na gumagamit ng mga naturang salita.</p>	<p><i>“Repapis, ala na ako datung eh”</i> (Pare, wala na akong pera)</p> <p><i>“May amats na ako ‘tol sa utol mo”</i> (May tama na ako kaibigan sa kapatid mo)</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
a. Gay Lingo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ito ay wika na kabilang sa sosyolek na tinatawag na wikang pang beki. ➤ Nabuo ito upang mapanatili at maipakita ang kanilang pagkakakilanlan. At upang magkaroon sila ng sekretong lengguwaheng hindi 	<p><i>Indiana Jones</i>-ibig sabihin ay nang-indiyan o hindi sumipot.</p> <p><i>chaka ever sa madlang pipol dahil hindi trulalu</i></p> <p>hindi maganda sa paningin ng ibang tao dahil hindi totoo.</p>

BARAYTI NG WIKSA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
b. Jargon	➤ Ito ay wikang kabilang sa Sosyolek na patungkol sa mga natatanging bokabularyo ng particular na pangkat ay may pagkilala sa kanilang trabaho o gawain	<p>Abogado - <i>Appeal, Complaint</i></p> <p>Pulis - <i>Checkpoint, Warrant</i></p>

BARAYTI NG WIKSA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
c. Coño	<p>➤ napabilang din ito sa barayti ng sosyolek , kalimitan sa mga nagsasalita nito ay mga sosyal o pasosyal na kabataan</p> <p>➤ Tinatawag din itong taglish. Pinaghalong Tagalog at Ingles.</p>	<p><i>Let's make kain na here.</i></p> <p><i>Wait lang , I'm calling Anna pa.</i></p> <p><i>Come on na, we'll gonna make pila pa. It's so haba na naman for sure.</i></p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
d. Jejemon	<p>➤ napabilang din ito sa barayti ng sosyolek , kalimitan sa mga nagsasalita nito ay mga kabataang jologs. Sinasabing ang salitang Jejemon ay nagmula sa salitang jejeje na isang paraan ng pagbaybay ng hehehe at ng salitang hapon na pokemon.</p>	<p><i>3ow phow, mUsztAh nA phow KaOw?</i></p> <p>Hello po, kamusta na po kayo?</p> <p><i>aQcKuHh iT2h.</i></p> <p>Ako ito.</p>

BARAYTI NG WIKSA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
D. Etnolek	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ito ay barayti ng wika na nagmula sa etnologguwistikong grupo. ➤ Pinagsamang <i>entiko at dialek</i>. ➤ Tagalay nito ang mga salitang naging bahagi ng pagkakakilanlan ng isang pangkat-etniko. 	<p>Ang <i>vakkul</i> na tumutukoy sa gamit ng Ivatan na panakip sa ulo.</p> <p>Ang <i>palangga</i> na ibig sabihin ay mahal o minamahal.</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
E. Rehistro <i>(Register)</i>	➤ Ito ay barayti ng wikang kung saan naiiangkap ng isang nagsasalita ang wikang ginagamit niya sa sitwasyon at sa kausap.	<p>Pormal - siyentipiko, panrelihiyo, pang-akademya at iba pa <i>(wika sa loob ng korte, sa simbahan, sa akademya, sa pagsusulat)</i></p> <p>Impormal - pakikipag-usap sa kaedad o kaibigan</p>

BARAYTI NG WIKA SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
F. Pidgin	➤ Ito ay binansagang <i>“nobody’s native language”</i> . Ito ay mga salitang <i>“make-shiift”</i> ng dalawang indibidwal na nag-uusap na may dalawa ring magkaibang wika.	<p><i>Ako kita ganda baae.</i> (Nakakita ako ng magandang babae.)</p> <p><i>Ikaw aral buti para ikaw kuha taas grado.</i> (Mag-aral ka ng Mabuti upang mataas ang iyong grado)</p>

BARAYTI NG WIKANG SA LIPUNAN	PALIWANAG	HALIMBAWA
G. Creole	➤ Ang wikang nagmula sa Pidgin at naging unang wika sa isang lugar.	Chavacano (kung saan ang wikang katutubo ay nahaluan na ng impluwensya at bokabularyo ng wikang espanyol kastila)

PAGSASANAY 1.1

Magsaliksik ng mga bidyu na pinalooban ng iba't ibang barayti ng wika. Maaring Tv show, Movies at iba pa. Bumuo ng isang malikhaing bidyu gamit ang mga nalikom ninyong mga clips. Lagyan ng Pamagat na “Mga Baryti ng Wika sa Larangan ng Teknolohiya” Ilagay kung anong baryati ng wika ang bidyung ito. Iihad ang kahulugan ng barayti ng wika na dinamit

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

1. Ang tawag sa wikang kinagisnan mula sa pagsilang.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

2. Ito ang wikang may simbolong L3 na natutunan habang lumalawak ang kanyang ginagalawang mundo.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

3. Ito ang wikang matutuhan kasunod ng unang wika. Ito kasi ang karaniwang wikang nagagamit sa kapaligiran ng sariling tahanan.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

4. Ito ang patakaran kung saan dalawang opisyal na wika ang gagamitin sa pagtuturo ng mga asignatura sa paaralan.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

5. Sa asignaturang ito ay gagamitin ang unang wika bilang wikang panturo.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

6. Ito ang tawag sa pagpapatupad ng iisang wika lamang bilang wika ng edukasyon, komersiyo, negosyo at sa pang-araw-araw na pakikipagtalastasan.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

7-8. Ang mga ito ay ang dalawang wikang opisyal sa ating bansa ayon sa itinakda ng Saligang Batas ng 1937.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

9. Ito ang kasalukuyang bilang ng mga wika at wikain sa bansa.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

10. Ang tawag sa baryti ng wika nkung saan ang wikang ito ay nagsisimula sa pidgin.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

11. Ito ang tawag sa wika ng mga bakla o beki na nagsimula bilang sikretong wika ngunit kalauna'y ginagamit na ng nakakarami.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

12. Ito ay barayti ng wikang naging bahagi na ng pagkakakilanan ng isang pangkat-etniko.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

13. Ito ay barayti ng wikang kung saan lumulutang ang personal na katangian at kakayahang natatangi ng isang partikular na tao.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

14. Ito ay barayti ng wikang ginagamit sa isang patikular na lugar o lalawigan.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 1

Panuto: Isulat ang tamang sagot sa sagutang papel.

15. Ito ay barayti ng wika kung saan naiaaangkop ng isang nagsasalita ang uri ng wikang ginagamit niya sa sitwasyon at sa kausap.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 2

Panuto: Tukuyin kung anong barayti ng wika nabibilang ang mga sumusunod na pahayag o sitwasyon.

16. Habang nakasakay sa bus si Norie ay narinig niyang nag-uusap ang dalawang babae sa unahan. Narinig niya ang mga salitang lesson plan, quiz. Mula rito alam niyang mga guro ang nagkaupo sa harap niya

PAGSUSULIT 1.2

TEST 2

Panuto: Tukuyin kung anong barayti ng wika nabibilang ang mga sumusunod na pahayag o sitwasyon.

17. Maririnig sa usapan nina Lauro a.k.a Laura at ng kaibigan niyang si Danilo a.k.a Dana ang salitang charot, chaka.

PAGSUSULIT 1.2

TEST 2

Panuto: Tukuyin kung anong barayti ng wika nabibilang ang mga sumusunod na pahayag o sitwasyon.

18. Maraming gumaya sa paraan ng pagsasalita ni Kris Aquino lalo na ang malutong niyang “Ah, hahaha! Okey! Darla! Halika!”

PAGSUSULIT 1.2

TEST 2

Panuto: Tukuyin kung anong barayti ng wika nabibilang ang mga sumusunod na pahayag o sitwasyon.

19. Habang naghahanda ng report o ulat ang magkaibigang Rio at Len ay maharot at nakakatawa ang ginagamit nilang mga salita subalit nang magsimula na silang mag-ulat sa harap ng guro ay naging normal ang nananalita

PAGSUSULIT 1.2

TEST 2

Panuto: Tukuyin kung anong barayti ng wika nabibilang ang mga sumusunod na pahayag o sitwasyon.

20. Natutunan ni Joven ang salitang *vakkul* mula sa mga Ivatan nang mamasyal siya sa Batanes. Kapag narinig niya ang salitang ito ay alam niya sa mga Ivatan ang bagay na nabanggit.